



JUSTITSMINISTERIET

Politi- og Strafferetsafdelingen

Dato: 3. november 2016
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Stanley Stener Nielsen
Sagsnr.: 2016-731-0066
Dok.: 2106919

KOMMENTERET OVERSIGT

over

høringssvar om forslag til lov om ændring af straffeloven, lov om fuldbyrdelse af straf m.v. og forskellige andre love

(Øget respekt for det offentlige rum, offentlige myndigheder og personer i offentlig tjeneste m.v.)

1. Høring over Strafferetsplejeudvalgets betænkning nr. 1560/2016 om inddragelse af uhensigtsmæssig adfærd i fængsler og arresthuse ved varetægtsfængsling og strafudmåling

1.1. Høringen

Strafferetsplejeudvalgets betænkning nr. 1560/2016 om inddragelse af uhensigtsmæssig adfærd i fængsler og arresthuse ved varetægtsfængsling og strafudmåling, som lovforslagets § 1, nr. 1 og 2, bygger på, har i perioden fra den 9. september 2016 til den 7. oktober 2016 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Advokatrådet, Amnesty International, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Advokater, Danske Regioner, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Den Danske Præsteforening, Det Kriminalpræventive Råd, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Faggruppen af Socialrådgivere i Kriminalforsorgen, Foreningen af Fængselsinspektører, vicefængselsinspektører og økonomichefer, Foreningen af Kommunale Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedschefer i Danmark, Foreningen af Offentlige Anklagere, Fængselsforbundet, HK Landsklubben Danmarks Domstole, HK Landsklubben Kriminalforsorgen, Institut for Menneskerettigheder, Justitia, KL, Kriminalforsorgens Lokale Præsteforening, Kriminalforsorgsforeningen, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsforeningen KRIM, Landsklubben af socialrådgivere ansat i

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Kriminalforsorgen, Politiforbundet i Danmark, Retspolitisk Forening, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Rådet for Socialt Udsatte, samtlige byretter, SAVN, Socialpædagogernes Landsforbund, Vestre Landsret, Østre Landsret.

Justitsministeriet har modtaget høringsvar fra:

Advokatrådet, Danske Regioner, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Den Danske Præsteforening, Det Kriminalpræventive Råd, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Foreningen af Offentlige Anklagere, Fængselsforbundet, Institut for Menneskerettigheder, Københavns Byret, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Politiforbundet i Danmark, Retspolitisk Forening, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Socialpædagogernes Landsforbund, Sø- og Handelsretten, Vestre Landsret, Østre Landsret.

Justitsministeriets kommentarer til høringsvarene er anført i *kursiv*.

1.2. Høringsvarene

1.2.1. Generelt

Danske Regioner, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Den Danske Præsteforening, Det Kriminalpræventive Råd, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Fængselsforbundet, Københavns Byret, Politiforbundet i Danmark, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Sø- og Handelsretten og Vestre Landsret har ingen bemærkninger til betænkningen.

1.2.2. Skærpet straf ved gerninger begået af indsatte eller tidligere indsatte mv.

Direktoratet for Kriminalforsorgen tilslutter sig forslagene i betænkningen og har ikke i øvrigt bemærkninger til betænkningen.

Foreningen af Offentlige Anklagere er enig i Strafferetsplejeudvalgets indstilling om, at begrænsningen i anvendelsesområdet for straffelovens § 81, nr. 12, bør afskaffes, således at bestemmelsen kommer til at gælde for al kriminalitet begået af personer, der udstår straf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter. Foreningen er endvidere af den op-

fattelse, at en sådan udvidelse også bør gennemføres i forhold til varetægtsfængslede.

Østre Landsret anfører, at det som anført i betænkningen er et retspolitisk spørgsmål, om straffelovens § 81, nr. 12 og 13, bør udvides til at omfatte gerninger begået af varetægtsfængslede. Landsretten udtaler sig derfor ikke om dette spørgsmål.

Advokatrådet, Foreningen af Fængsels- og Arresthuspræster (delforening under Den Danske Præsteforening), Institut for Menneskerettigheder, Landsforeningen af Forsvarsadvokater og Retspolitisk Forening tilslutter sig mindretallets betragtninger om, at straffelovens § 81, nr. 12 og 13, ikke bør udvides til også at omfatte varetægtsfængslede eller tidligere varetægtsfængslede personer.

Socialpædagogernes Landsforbund anbefaler kraftigt at afgrænse forslaget, så det ikke omfatter personer, der er frihedsberøvet i medfør af straffelovens §§ 68-69 om foranstaltningsdomme og § 74 a om ungdomssanktioner. Det anføres, at disse målgrupper er anbragt i foranstaltninger med henblik på en rehabiliterende eller resocialiserende, socialpædagogisk indsats, hvorfor mere straf ikke hjælper disse målgrupper i en bedre retning. Tværtimod vil yderligere straf med al sandsynlighed forværre deres situation.

Retspolitisk forening bemærker, at domstolene allerede i dag har muligheder for at inddrage oplysninger om den tiltaltes personlige adfærd i strafudmålingen og undrer sig derfor over, hvorfor det er nødvendigt at lovfæste en retstilstand, der allerede er gældende.

Som anført under pkt. 2.1.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger er Justitsministeriet enig i Strafferetsplejeudvalgets overvejelser og i udvalgets konklusion om, at det ved al kriminalitet i almindelighed bør være en straffeskærpende omstændighed efter straffelovens § 81, nr. 12, at gerningen er begået af en person, der udstår straf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter, eller under en eventuel undvigelse herfra.

Justitsministeriet er endvidere enig i flertallets overvejelser og konklusion om, at det i almindelighed bør anses for en skærpende omstændighed, hvis en gerning er begået af en nuværende eller tidligere varetægtsfængslet over for institutionen eller en person med ansættelse ved institutionen.

På den baggrund finder ministeriet, at anvendelsesområdet for straffelovens § 81, nr. 12 og 13, bør udvides til også at omfatte nuværende eller tidligere varetægtsfængslede personer.

For så vidt angår spørgsmålet om, hvorvidt det også ved andre former for kriminalitet i almindelighed bør anses for en skærpende omstændighed, at gerningen er begået af en varetægtsfængslet, har Justitsministeriet noteret sig, at et flertal i udvalget anfører, at en sådan udvidelse må bero på en politisk afvejning.

Justitsministeriet finder i den forbindelse, at de i betænkningen nævnte ordensmæssige hensyn og hensynet til retshåndhævelsen taler for, at det i almindelighed ved al kriminalitet bør anses for en skærpende omstændighed, at gerningen blev begået, imens personen var varetægtsfængslet eller undergivet foranstaltning, der træder i stedet herfor, og at disse hensyn vejer tungere end det i betænkningen nævnte hensyn til, at en varetægtsfængslet person som udgangspunkt ikke er fundet skyldig, men alene er mistænkt for at have begået en strafbar lovovertrædelse. Justitsministeriet har herved ligeledes lagt vægt på, at der i retspraksis er eksempler på, at det er blevet anset for en skærpende omstændighed, at det strafbare forhold blev begået under varetægtsfængsling.

For så vidt angår kriminalitet begået af personer, der udstår straf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter i medfør af straffelovens §§ 68-69 om foranstaltningsdomme eller § 74 a om ungdomssanktion, bemærkes det, at disse personer allerede i dag er omfattet af straffelovens § 81, nr. 12 og 13. Justitsministeriet finder ikke anledning til at ændre på denne ordning.

1.3. Lovforslaget i forhold til betænkningens lovudkast

I forhold til lovudkastet i betænkningen indeholder lovforslaget følgende indholdsmæssige ændringer:

- Det foreslås, at straffelovens § 81, nr. 12, fremover også skal omfatte gerninger begået af en person, der er varetægtsfængslet eller undergivet foranstaltning, der træder i stedet herfor.
- Det foreslås, at straffelovens § 81, nr. 13, fremover også skal omfatte gerninger begået af en person, der tidligere har været varetægtsfængs-

let eller undergivet foranstaltning, der træder i stedet herfor, over for institutionen eller en person med ansættelse ved institutionen.

2. Høring over forslag til lov om ændring af straffeloven, lov om fuldbyrdelse af straf m.v. og forskellige andre love (Øget respekt for det offentlige rum, offentlige myndigheder og personer i offentlig tjeneste m.v.)

2.1. Høringen

Et udkast til lovforslagets § 1, nr. 3-7, og §§ 2-7 har i perioden fra den 9. september 2016 til den 7. oktober 2016 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Advokatrådet, Advokatsamfundet, Amnesty International, Andelsboligforeningens fællesrepræsentation ABF, Andelsboligforeningernes Fællesrepræsentation, Ankenævnet for Forsikring, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Boligselskabernes Landsforening, BUPL, Copenhagen Business School, Juridisk Institut, Danmarks Lejerforeninger, Danmarks Lærerforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Detail, Dansk Erhverv, Dansk Folkeoplysnings Samråd, Dansk Franchise Forening, Dansk Industri, Dansk Journalistforbund, Dansk PEN, Dansk Socialrådgiverforening, Dansk Sygeplejeråd, Danske Advokater, Danske Medier, Danske Regioner, Danske Udlejere, Danske Ældreråd, Datatilsynet, De Samvirkende Købmænd, Den Danske Aktuarforening, Den Danske Dommerforening, Den Danske Præsteforening, Det Ethiske Råd, Det Kriminalpræventive Råd, DI, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Ejendomsforeningen Danmark, Erstatningsnævnet, Faggruppen af Socialrådgivere i Kriminalforsorgen, Fagligt Fælles Forbund (3F), Finansrådet, Finanstilsynet, FOA, Forbrugerklagenævnet, Forbrugerombudsmanden, Forbrugerrådet, Forbrugerrådet Tænk, Foreningen af Fængselsinspektører, vicefængselsinspektører og økonomichefer, Foreningen af Kommunale Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedschefer i Danmark, Foreningen af Offentlige Anklagere, Forsikring & Pension, FRIDA Forsikring Agentur A/S, FTF, Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger, Fængselsforbundet, Grundejernes Landsorganisation, Hjælp Voldsofre, HK Danmark, HK Landsklubben for Danmarks Domstole, HK Landsklubben for Kriminalforsorgen, HK Landsklubben for Politiet, Husleje- og Beboerklagenævnsforeningen, Institut for Menneskerettigheder, Justitia, KL, Kriminalforsorgens Lokale Præsteforening, Kriminalforsorgsforeningen, Københavns Universitet, Det Juridiske Fakultet, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsforeningen KRIM, Københavns Byret,

Landsklubben af socialrådgivere ansat i Kriminalforsorgen, Landsorganisationen i Danmark (LO), Lejernes Landsorganisation i Danmark, Lægeforeningen, Offerrådgivningerne i Danmark, Parcelhusejernes Landsforening, Politidirektørforeningen, Politiforbundet i Danmark, Realkreditankenævnet, Realkreditforeningen, Realkreditrådet, Retspolitisk Forening, Rigsadvokaten, Rigsombudsmanden i Grønland, Rigsombudsmanden på Færøerne, Rigspolitiet, Rådet for Socialt Udsatte, samtlige byretter, SAVN, SikkerhedsBranchen, Socialpædagogernes Landsforbund, Statens Byggeforskningsinstitut, Syddansk Universitet, Juridisk Institut, Sø- og Handelsretten, TEKNIQ, Trykkefrihedsselskabet, Udbetaling Danmark, Vejdirektoratet, Vestre Landsret, Ældre Sagen, Østre Landsret, Aarhus Universitet, Juridisk Institut.

Justitsministeriet har modtaget høringsvar fra:

Advokatrådet, Ankenævnet for Forsikring, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Journalistforbund, Danske Medier, Danske Regioner, Dansk Told & Skatteforbund, Datatilsynet, Den Danske Aktuarforening, Den Danske Dommerforening, Den Danske Præsteforening, Det Kriminalpræventive Råd, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Erstatningsnævnet, FOA, Forbrugerombudsmanden, Forbrugerrådet Tænk, Foreningen af Offentlige Anklagere, FTF, Fængselsforbundet, Hjælp Voldsofre, Institut for Menneskerettigheder, IT-Politisk Forening, KL, Københavns Byret, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Offerrådgivningerne i Danmark, Politiforbundet i Danmark, Realkreditankenævnet, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Rådet for Socialt Udsatte, SikkerhedsBranchen, Socialpædagogernes Landsforbund, Sø- og Handelsretten, Vestre Landsret, Ældre Sagen, Østre Landsret.

Justitsministeriets kommentarer til høringsvarene er anført i *kursiv*.

2.2. Høringsvarene

2.2.1. Generelt

Ankenævnet for Forsikring, Dansk Arbejdsgiverforening, Den Danske Aktuarforening, Det Kriminalpræventive Råd, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Erstatningsnævnet, Forbrugerombudsmanden, Forbrugerrådet Tænk, Fængselsforbundet, Realkreditankenævnet, Rigspolitiet, Sø- og Handelsretten og Ældre Sagen har ingen bemærkninger til lovforslaget.

KL oplyser, at vold, trusler og chikane mod kommunalt ansatte er et problem, som kommunerne ser på med den største alvor.

Danske Regioner finder generelt lovforslaget positivt.

FTF og **Politiforbundet** finder det særdeles positivt, at der lægges op til, at respekten for personer i offentlig tjeneste og hverv samt offentlige myndigheder øges.

Socialpædagogernes Landsforbund kvitterer for, at der fremsættes forslag om øget tryghed for medarbejdere i offentlig tjeneste, også i disses fritid.

FOA hilser Respektpakken og lovforslaget velkomment og oplyser, at det er væsentligt, at offentligt ansatte og ansatte, der udfører udliciterede opgaver for det offentlige, kan varetage deres opgaver uden at skulle udsættes for vold, trusler eller nedværdigende behandling.

Dansk Journalistforbund erklærer sig generelt fuldstændig enige i, at en person eller dennes pårørende ikke skal risikere at lide overlast som følge af, at den pågældende udfører sit arbejde.

Dansk Told & Skatteforbund oplyser, at SKAT's toldmedarbejdere i stigende grad oplever, at toldforretningen i form af kontrol af varer, personer mv., der krydser ind over de danske grænser, bliver udfordret i det offentlige rum, og at medarbejderne latent er udsat for overgreb mv. Dansk Told & Skatteforbund støtter derfor op om lovforslaget og hilser initiativerne velkomne.

Præsteforeningen oplyser, at også præster oplever chikane som følge af deres arbejde. Foreningen ser med tilfredshed på, at der er fokus på respekten og sikkerheden for ansatte i offentlig tjeneste og anfører, at det efter foreningens opfattelse er en skærpelse, at chikane har baggrund i udførelsen af offentligt arbejde.

Danske Medier anerkender, at der i lovudkastet i vidt omfang er taget behørigt hensyn til både muligheden for offentlig debat i medierne og for mediernes muligheder for at bringe oplysninger om sager vedrørende overtrædelse af de foreslåede straffebestemmelser.

Den Danske Dommerforening, Københavns Byret og Vestre Landsret anfører, at kravet til sagsbehandlingsfrister for sager om vold efter straffelovens § 119, stk. 1, uden yderligere ressourcetilførsel til domstolene enten medfører længere sagsbehandlingstider i sager med særlige sagsbehandlingsfrister eller længere sagsbehandlingstider for andre typer retssager, herunder andre straffesager som f.eks. sædelighedssager og indbrud.

Advokatrådet stiller sig uforstående over for forslaget om, at sager om vold efter straffelovens § 119, stk. 1, skal behandles hurtigere og med samme tidsfrister som gældende i voldssager efter straffelovens §§ 244-246, da det efter Advokatrådets opfattelse vil medføre, at andre og mere alvorlige sager, som f.eks. voldtægt, underkastes længere sagsbehandlingstid. Rådet bemærker, at sager om kvalificeret vold efter straffelovens § 119, jf. § 245, i dag behandles som en hastevoldssag.

Sikkerhedsbranchen bifalder ønsket om at øge respekten for det offentlige rum, offentlige myndigheder og personer i offentlig tjeneste m.v. I lyset af det seneste politiforligs aftaletekst om forsøg med at lade private virksomheder overtage visse politiopgaver og af den generelle samfundsdebat anbefales det, at man udvider ændringerne til også at gælde for privatansatte, der varetager opgaver, der er overtaget direkte fra offentlige myndigheder.

Landsforeningen af Forsvarsadvokater angiver, at der ikke er fornødent grundlag for de foreslåede ændringer i forhold til strafudmåling, idet straffelovens kapitel 10 allerede giver rig mulighed for at inddrage skærpelse og formildende omstændigheder i de enkelte konkrete sager.

Rådet for Socialt Udsatte er enige i, at offentligt ansatte skal beskyttes mod vold og trusler mv. Rådet opfordrer til, at det i forslaget eksplicit nævnes, at ændringerne af straffeloven ikke må føre til en skærpelse af straffen for personer, der har eller idømmes en foranstaltningsdom efter straffelovens §§ 68-69.

Hjælp Voldsofre anfører, at det bør overvejes at ændre retsplejelovens § 741 a så den, der er forurettet efter § 119 a, kan få en bistandsadvokat.

I forlængelse af lovforslaget lægges der op til, at der skal gælde samme krav til sagsbehandlingstiden for sager om vold efter straffelovens § 119, stk. 1, som der i dag gælder efter straffelovens §§ 244, 245 og 246. Det er efter Justitsministeriets opfattelse vigtigt, at sager om vold mod personer i

offentlig tjeneste på samme måde som øvrige voldssager behandles hurtigt. Det skyldes bl.a., at straffens præventive virkning er størst, når den iværk-sættes kort tid efter, at forbrydelsen er begået, og at det kan virke stødende for retsfølelsen, hvis der ikke reageres hurtigt over for alvorlige voldsfor-brydelser. En hurtig forfølgning er også med til at markere en afstandta-gen fra samfundets side.

Fastsættelse af særlige målsætninger for sagsbehandlingstiden indebærer naturligt, at disse sager generelt fremmes frem for øvrige sager. Det be-mærkes dog, at der tillige er fastsat målsætninger for sagsbehandlingsti-den i visse voldtægtssager.

For så vidt angår ansatte, der udfører udliciterede opgaver for det offentli-ge, fremgår det af pkt. 2.3.1.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger, at begrebet ”personer i offentlig tjeneste eller hverv” tillige omfatter ansatte i private virksomheder, der efter aftale udfører opgaver på det offentliges vegne.

De foreslåede ændringer af straffeloven vil ligesom de nuværende bestem-melser i straffeloven også omfatte gerninger begået af personer, der alle-rede er idømt en foranstaltningsdom efter straffelovens §§ 68-69. De fore-slåede bestemmelser ændrer ikke på, hvornår en person kan idømmes en foranstaltningsdom.

For så vidt angår spørgsmålet om muligheden for at få beskikket en bi-standsadvokat i sager om overtrædelse af den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 119 a bemærkes, at adgangen til at beskikke en bistandsad-vokat for forurettede blev udvidet i 2007. Udvidelsen indebar, at retten, når særlige omstændigheder taler for det, efter anmodning kan beskikke en advokat for den forurettede, selv om lovovertrædelsen ikke er omfattet af retsplejelovens § 741 a, stk. 1, jf. § 741 a, stk. 4. Det følger bl.a. af be-mærkningerne til forslag til lov om ændring af retsplejeloven og retsaf-giftsloven, jf. Folketingstidende 2006-07, tillæg A, side 4319, at sådanne særlige omstændigheder f.eks. kan foreligge i visse sager om grovere chi-kane, hvor forurettede er blevet truet og har været udsat for hærværk eller lignende.

2.2.1. Skærpet straf for alle former for kriminalitet, der har baggrund i den forurettedes eller dennes nærmestes udførelse af offentlig tjene-ste

KL er tilfreds med, at der skabes hjemmel til at retsforfølge og straffe trusler og vold, som er rettet mod offentligt ansattes nærmeste.

FTF og **Politiforbundet** finder det meget tilfredsstillende, at lovforslaget tilsigter at udstrække beskyttelsen af de ansattes familiemedlemmer og andre nærtstående og i den forbindelse lægger op til at skærpe straffen, hvis kriminaliteten har baggrund i den forurettedes eller dennes nærmestes udførelse af offentlig tjeneste eller hverv.

Hjælp Voldsofre støtter forslaget.

Danske Regioner anfører, at den foreslåede bestemmelse også bør få betydning for foranstaltningsdømte personer, der overtræder straffelovens § 119 om vold og trusler mod bl.a. pædagoger. Danske Regioner anfører, at der ofte meddeles tiltalefrafald, hvis en domfældt udviklingshæmmet begår ny kriminalitet, og at den foreslåede bestemmelse bør indgå i anklagemyndighedens overvejelser om at meddele tiltalefrafald i sager, hvor foranstaltningsdømte øver vold eller truer pædagoger.

Offerrådgivningen anfører, at domstolene også uden denne bestemmelse vil kunne tillægge det strafskærpende betydning, at gerningen har baggrund i den forurettedes eller dennes nærmestes udførelse af offentlig tjeneste eller hverv, og at det må antages, at det også sker. Offerrådgivningen finder således, at bestemmelsen ikke er nødvendig.

Som nævnt i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 3, vil den foreslåede bestemmelse ikke have betydning i tilfælde, hvor det indgår i selve gerningsindholdet i en strafbestemmelse, at gerningen har baggrund i forurettedes offentlige tjeneste eller hverv. Det indebærer, at bestemmelsen ikke får betydning ved strafudmålingen for overtrædelse af straffelovens § 119.

Som anført under pkt. 2.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger er formålet med lovforslaget at slå udtrykkeligt fast i straffeloven, at det er en strafskærpende omstændighed, at kriminalitet har baggrund i den forurettedes eller dennes nærmestes udførelse af offentlig tjeneste. Det betyder, at i de sager, hvor offeret udsættes for en forbrydelse på grund af sin eller eksempelvis sin ægtefælles offentlige tjeneste, skal der udmåles en væsentligt skærpet straf i forhold til straffen for en »almindelig« overtrædelse. Justitsministeriet bemærker i den forbindelse, at lovfæstelsen af dette hensyn i straffelovens § 81 samtidig sikrer en højere grad af forudsigelighed

og ensartethed i retsanvendelsen, hvilket netop er formålet med straffelovens § 81, jf. bemærkningerne til forslag til lov om ændring af straffeloven og retsplejeloven, jf. Folketingstidende 2003-04, tillæg A, side 3294.

2.2.2. Udvidelse af anvendelsesområdet for straffelovens særlige regel om trusler om vold mod personer i offentlig tjeneste

FOA hilser det velkomment, at der med forslaget åbnes mulighed for at skride ind over for trusler, der er tilsigtet rettet mod en offentligt ansat, uanset om truslen ikke er fremsat direkte over for den ansatte.

Foreningen af Offentlige Anklagere er positive over for den foreslåede udvidelse af anvendelsesområdet for § 119.

FTF og **Politiforbundet** finder det særdeles positivt, at anvendelsesområdet for den nugældende beskyttelse udvides, f.eks. til også at omfatte indirekte trusler.

Hjælp Voldsofre støtter forslaget.

Offerrådgivningen kan tiltræde forslaget og finder, at der er tale om en relevant udvidelse.

Den Danske Dommerforening, Københavns Byret og Vestre Landsret har noteret sig, at det fremgår af bemærkningerne, hvornår det i almindelighed må antages, at der er forsæt til, at en trussel videregives til den beskyttede person. Denne vurdering er efter foreningens opfattelse et spørgsmål om bevisbedømmelse, der henhører under domstolene.

Advokatrådet finder det betænkeligt at udvide anvendelsesområdet til trusler, der fremsættes via tredjemand, og trusler der fremsættes offentligt eller med forsæt til udbredelse i en videre kreds, idet det af lovforslaget fremstår uklart, hvem udvidelsen i givet fald skal omfatte.

Dansk Journalistforbund anfører, at det forhold, at en gengivelse af en trussel kan være omfattet af bestemmelsen, indebærer, at journalister og medier løber en risiko for at pådrage sig straf, hvis de laver en redaktionel omtale af denne type trusler.

Med lovforslaget foreslås anvendelsesområdet for straffelovens § 119, stk. 1, udvidet, så den også omfatter indirekte trusler og trusler fremsat offent-

ligt eller med forsæt til udbredelse i en videre kreds. Der er ikke hermed tilsigtet en ændring i den beskyttede personkreds.

Justitsministeriet er enig med Den Danske Dommerforening, Københavns Byret og Vestre Landsret i, at vurderingen af, om der foreligger forsæt til, at en trussel videregives til den beskyttede person, er et spørgsmål, som vedrører bevisbedømmelsen, der henhører under domstolene. De nævnte eksempler i bemærkningerne er derfor også alene tænkt som praktiske eksempler på situationer, hvor en indirekte trussel ofte vil være omfattet af bestemmelsen. Det vil som altid i den enkelte sag være op til domstolene endeligt at vurdere spørgsmålet om, hvorvidt den tiltalte havde det fornødne forsæt til at begå en overtrædelse omfattet af bestemmelsen.

For så vidt angår pressens adgang til at redaktionel omtale strafbare ytringer (f.eks. trusler mv.) bemærkes, at der med lovforslaget ikke er tilsigtet nogen begrænsning heri i forhold til den adgang, som pressen har i dag til at omtale sådanne ytringer.

2.2.3. Skærpet straf for overgreb mod personer i offentlig tjeneste i forbindelse med grov forstyrrelse af den offentlige ro og orden og i den pågældendes fritid

Foreningen af Offentlige Anklagere er positive over for de foreslåede strafsikringer.

FTF og **Politiforbundet** finder det meget tilfredsstillende, at straffen for vold, trusler og chikane begået mod personer i offentlig tjeneste skærpes, når overgrebet sker i den pågældendes fritid.

Hjælp Voldsofre støtter forslaget og bemærker, at foreningen i de seneste år har oplevet en stigning af henvendelser fra forurettede, der gennem deres udførelse af offentlig tjeneste har været udsat for trusler uden for deres arbejdsplads.

2.2.4. Chikane af personer i offentlig tjeneste

KL deler Justitsministeriets opfattelse af, at gældende lovgivning, herunder tilholdsloven og persondataloven, ikke yder tilstrækkelig beskyttelse mod chikane af kommunalt ansatte og andre offentligt ansatte på hjemmesider og sociale medier. KL er derfor meget tilfreds med, at der med forslaget til ny § 119 a i straffeloven skabes en ny hjemmel til at retsforføl-

ge chikane og fredskrænkelser rettet mod offentligt ansatte, herunder kommunalt ansatte.

FOA antager, at forslaget kan sætte en stopper for en række chikanehandlinger mod offentligt ansatte udført af borgere, som hidtil har kunnet slippe af sted med deres handlinger, fordi en indgriben har forudsat et tilhold.

FTF og **Politiforbundet** bemærker, at den foreslåede bestemmelse vil tilvejebringe en bedre beskyttelse af personer i offentlig tjeneste, herunder en betydelig del af medlemmerne i FTF's medlemsorganisationer, mod at blive udsat for chikane, f.eks. i form af offentliggørelse af disse medlemsgrupper på hjemmesider og sider på sociale internetbaserede medier. Dette er i flere tilfælde overgået en del af FTF's medlemsgrupper, som har oplevet at blive hængt ud og chikaneret eller udsat for grove, uberettigede beskyldninger.

Hjælp Voldsofre billiger i høj grad, at der etableres et særligt strafferetligt værn mod chikane udøvet over for personer på grund af deres udførelse af offentlig tjeneste eller hverv. Foreningen anfører, at det er et faktum, at chikane kan have mindst lige så langtrækkende personlige konsekvenser - eller i nogle tilfælde tilmed værre konsekvenser – for den forurettede end et enkeltstående overfald.

Danske Medier anerkender, at der i lovudkastet i vidt omfang er taget behørigt hensyn til både muligheden for offentlig debat i medierne og for mediernes muligheder for at bringe oplysninger om sager vedrørende overtrædelse af de foreslåede straffebestemmelser.

Den Danske Dommerforening, Københavns Byret, Vestre Landsret og Østre Landsret anfører, at det må bero på en politisk vurdering, om man trods tidligere udtalelser fra Straffelovrådet og Strafferetsplejeudvalget vil gennemføre en bestemmelse om kriminalisering af fredskrænkelser uden forudgående tilhold.

Østre Landsret anfører, at med den foreslåede formulering af § 119 a, der ikke som andre fredskrænkelserbestemmelser indeholder ordet “uberettiget”, synes anvendelsesområdet at være overordentligt bredt, når der er tale om henvendelser til (“kontakte”) personer omfattet af § 119. Der bør derfor overvejes en sproglig præcisering, således at det af selve ordlyden af bestemmelsen klart fremgår, at ikke enhver kontakt, men alene den ube-

rettigede kontakt til personer i offentlig tjeneste mv. er omfattet af bestemmelsens anvendelsesområde.

Rigsadvokaten bemærker, at det for at kunne anvende den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 119 a vil være nødvendigt i bemærkningerne til det endelige lovforslag nærmere at afgrænse rækkevidden af bestemmelsen, herunder afgrænse i hvilke tilfælde der i relation til opslag og adfærd i øvrigt på internettet, sociale medier mv. er tale om en krænkelse af en sådan grovhed, at den vil være omfattet af bestemmelsen.

Institut for Menneskerettigheder noterer sig, at ministeriet i udkastets bemærkninger pkt. 2.4.4 redegør for forslaget forhold til grundloven og Danmarks internationale forpligtelser. Af bemærkningernes pkt. 2.4.4 fremgår blandt andet, at bestemmelsen ikke vil finde anvendelse, hvis den pågældendes adfærd har karakter af en ytring, der er beskyttet af artikel 10 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK). Det fremgår videre, at ytringsfriheden, ifølge praksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (EMD), giver vide rammer for at kritisere offentlige myndigheder og personer i offentlig tjeneste. Grænserne for, hvad denne personkreds må tåle af kritiske ytringer ("tålegrænsen"), er derfor generelt højere end for andre persongrupper. Instituttet noterer sig endvidere, at det af bemærkningerne fremgår, at anklagemyndigheden og domstole skal foretage en konkret helhedsvurdering fra sag til sag, og at domstolene i forbindelse med afgørelsen af sådanne sager vil skulle inddrage praksis fra EMD. På den baggrund giver forslaget til en ny chikanebestemmelse i straffeloven ikke instituttet anledning til bemærkninger.

Dansk Journalistforbund anfører, at bestemmelsens definition af chikane er for bred, og at særligt udtrykket "generer" er for ukonkret og kan blive for vidtrækkende, idet definitionen efter forbundets opfattelse vil kunne omfatte overordentligt mange ytringer og handlinger, som eksempelvis kan forekomme i forbindelse med journalisters, fotografers og andre medarbejders samfundsrelevante arbejde med at indsamle viden og informationer om offentlige myndigheder, embedsmænd og politikere. Forbundet anfører, at bestemmelsen indebærer, at journalister vil skulle forholde sig til en eventuel risiko for straf, hvilket kan få den indvirkning, at der kan være redaktionelle historier, som ikke bliver lavet. Forbundet anfører samtidig, at begrundelsen for forslaget bygger på et alt for spinkelt statistisk udgangspunkt, der ikke kan berettige en så generel udvidelse af strafområdet.

IT-Politisk Forening har forståelse for ønsket om at beskytte offentligt ansatte mod urimelig chikane, men finder, at det generelt er uheldigt at lovgive på baggrund af enkeltsager. Endvidere er rækkevidden af § 119 a efter foreningens opfattelse alt for uklar, og § 119 a kan i praksis få vidtrækkende negative konsekvenser for borgernes ytringsfrihed. Foreningen mener, at det relativt vidtgående indgreb i borgernes generelle frihed (især ytringsfriheden) ikke står i et rimeligt forhold til det eventuelle samfundsmæssige behov for en yderligere beskyttelse af personer i offentlig tjeneste. På den baggrund vil foreningen anbefale, at § 119 a ikke fremsættes i den nuværende form.

Offerrådgivningen mener, at der teknisk set bør anvendes nøjagtig de samme formuleringer som i tilholdsloven, idet der ellers åbnes for modsætningslutninger. Offerrådgivningen angiver, at det forekommer korrekt, at det i bemærkningerne nævnes, at tærsklen for, hvad der er strafbart efter § 119 a er forskellig afhængigt af, om forholdet er begået mod den beskyttede person i tjenesten eller i fritiden. Offerrådgivningen finder dog, at det på samme måde som i lovforslagets § 1, nr. 3, bør anføres direkte i bestemmelsens ordlyd, at det er en straffskærpende omstændighed, at forholdet er begået mod den pågældende i dennes fritid. Herudover mener Offerrådgivningen, at bestemmelsen bør udvides til også at omfatte personer i offentlig tjenestes nærmeste.

Som anført under pkt. 2.5.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger har der hen over sommeren været en række episoder, hvor personer i offentlig tjeneste eller hverv, herunder politibetjente og fængselsbetjente, har været udsat for systematisk og grov chikane, der i nogle tilfælde har kulmineret i sager om vold, trusler og drabsforsøg.

Som en særlig tendens er der konstateret en stigning i antallet af episoder uden for tjenesten eller hvervet. Eksempelvis har der i løbet af sommeren været flere eksempler på hjemmesider og Facebook-grupper, der oprettes med det formål at udstille personer i offentlig tjeneste eller hverv med navn, billede, privat adresse og telefonnummer. Der er også eksempler på, at personer i offentlig tjeneste eller hverv har været passet op af flere personer ved bopælen eller er blevet forfulgt eller filmet på vej til og fra arbejde.

Justitsministeriet finder, at der på den baggrund – for at opretholde et rimeligt beskyttelsesniveau og sikre, at personer i offentlig tjeneste eller hverv upåvirket kan udføre deres arbejde – er opstået et behov for at frem-

rykke det strafferetlige værn, så personer i offentlig tjeneste eller hvern er beskyttet mod chikane, der begås under udførelsen af tjenesten eller hvervet eller i anledning af samme, herunder ved førstegangstilfælde af chikane. Det bør således ikke være en betingelse for strafansvar, at der forud er givet et tilhold ved denne form for chikane, der er foranlediget af en persons legitime udførelse af offentlig tjeneste eller hvern.

Justitsministeriet har på baggrund af høringssvarene foretaget en ændring af bestemmelsens ordlyd, således at ordet "genere", der også anvendes i tilholdsloven, er blevet afløst af ordet "chikanere". Formålet hermed er at fastslå i lovtæksten, at der skal være tale om handlinger af en vis grovhed, før de er omfattet af strafansvaret. Der er samtidig foretaget en række præciseringer af lovforslagets bemærkninger for yderligere at konkretisere anvendelsesområdet, herunder for at fastslå, at bestemmelsen alene finder anvendelse på adfærd af en sådan karakter og grovhed, at der er tale om chikane af den pågældende.

Justitsministeriet er enig i, at der skal være tale om en "uberettiget" fredskrænkelser som betingelse for at ifalde strafansvar. Med den ændring af lovtæksten, som er omtalt ovenfor, og som indebærer, at anvendelsesområdet for bestemmelsen afgrænses til chikanøs kontakt, forfølgelse mv., der udgør en fredskrænkelser af en person i offentlig tjeneste eller hvern, er det dog Justitsministeriets opfattelse, at der er valgt en lovteknisk løsning, som tager højde herfor.

For så vidt angår opslag og adfærd i øvrigt på internettet, sociale medier mv. er det nu præciseret, at bestemmelsen i forhold til oprettelse af eller bidrag til en hjemmeside eller side på et socialt medie navnlig er tiltænkt at skulle finde anvendelse på såkaldte hadsider eller lignende sider på internettet. Disse sider er kendetegnet ved, at deres indhold har til formål mere systematisk at forfølge, udstille eller krænke de pågældende, eksempelvis ved offentliggørelse af private personoplysninger, herunder private billeder, privat telefonnummer eller privatadresser, og eventuelt i kombination med en nedsættende eller krænkende omtale af de pågældende. Det vil derimod i almindelighed ikke være omfattet af den foreslåede bestemmelse, hvis der alene er tale om gengivelse af oplysninger om eksempelvis offentligt ansattes hvern, f.eks. navnet på en embedsmand, der har truffet en administrativ afgørelse, eller en neutral gengivelse af andre offentligt tilgængelige oplysninger, f.eks. offentligt tilgængelige telefonnumre.

Enkeltstående eller et begrænset antal opslag på sociale medier eller på internettet i øvrigt, hvor der ikke er tale om en systematisk og gentagen forfølgelse mv. af en eller flere personer, vil som udgangspunkt ikke være en fredskrænkelse omfattet af den foreslåede bestemmelse. Et enkeltstående opslag vil dog i særlige tilfælde kunne have en sådan grovhed, at det omfattes af bestemmelsen. Det vil bero på en konkret vurdering af opslagens indhold og karakter samt omstændighederne i øvrigt, om opslaget har en sådan grovhed. Opslaget skal som ovenfor nævnt under alle omstændigheder være egnet til at udgøre en krænkelse af den beskyttede persons fred, hvilket bl.a. vil kræve, at et opslag på f.eks. Facebook må anses for reelt rettet også mod den beskyttede person.

Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 6.

Som det fremgår af pkt. 2.5.3.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger, vil der generelt skulle lægges vægt på, om et tilfælde af kontakt, forfølgelse mv. sker i en ikke-arbejdsæssig sammenhæng eller en arbejdsæssig sammenhæng, idet der i den sidstnævnte situation typisk vil skulle noget mere til, før der er tale om en fredskrænkelse i bestemmelsens forstand. Justitsministeriet finder dog ikke, at dette indebærer, at der generelt er grundlag for at fastsætte i bestemmelsens ordlyd, at det i almindelighed bør være en straffskærpende omstændighed, at forholdet er begået i en ikke-arbejdsæssig sammenhæng. Det må dog antages, at det med afsæt i straffelovens § 80 i en række tilfælde vil kunne anses som en straffskærpende omstændighed, at forholdet er begået i en ikke-arbejdsæssig sammenhæng.

Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 6, foreslås det, at den beskyttede personkreds afgrænses på samme måde som i straffelovens § 119, stk. 1. Beskyttelsen i straffelovens § 119 a omfatter således den pågældende person i offentlig tjeneste eller hverv, men ikke dennes nærmeste. Det foreslås imidlertid med lovforslagets § 1, nr. 3, at det fremover skal være en straffskærpende omstændighed, at kriminalitet har baggrund i den forurettedes eller dennes nærmestes udførelse af offentlig tjeneste eller hverv. Det betyder, at det forhold, at offeret udsættes for en forbrydelse på grund af eksempelvis sin ægtefælles udførelse af offentlig tjeneste, skal indgå som en straffskærpende omstændighed ved fastsættelsen af den konkrete straf.

2.2.5. Skærpet straf for fornærmelig tiltale mv. mod personer i offentlig tjeneste

Foreningen af Offentlige Anklagere er positive over for forslaget om at skærpe straffen for overtrædelse af § 121.

Den Danske Dommerforening, Københavns Byret, Vestre Landsret og Østre Landsret skal henstille til overvejelse, om det er hensigtsmæssigt at udvide strafferammen i en situation, hvor målet alene er en skærpelse af bødestrafen.

Landsforeningen af Forsvarsadvokater mener, at en bødestraf på 5.000 kr. forekommer som et unødigt højt udgangspunkt for et bødeniveau.

Rådet for Socialt Udsatte mener, at der i forslaget bør sikres proportionalitet, således at der ikke idømmes hårde straffe for nogen relativt små forseelser, som er begået af udsatte mennesker i nogle sårbare situationer.

Det fremgår af pkt. 2.6.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger, at aftalepartierne bag det retspolitiske udspil Respektpakke I er enige om at skærpe bødestrafen for fornærmelig tiltale af personer i offentlig tjeneste, så udgangspunktet fremover bliver en bøde på 5.000 kr. Der sikres hermed et strafniveau, som på rimelig måde afspejler det forhold, at der er tale om et angreb på personer i offentlig tjeneste.

Fastsættelsen af straffen vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne strafniveau vil kunne fraviges i op- og nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

2.2.6. Kriminalforsorgens adgang til at anvende digital kommunikation (sms-beskeder)

Landsforeningen af Forsvarsadvokater er positivt indstillet over for muligheden for at anvende digital kommunikation (sms-beskeder) i forbindelse med påmindelse om indkaldelse til afsoning m.v. Det kan minimere antallet af udeblivelser fra afsoning, som ikke sjældent skyldes, at de personer, der indkaldelse til afsoning, ikke får tjekket e-boks.

Direktoratet for Kriminalforsorgen bemærker, at direktoratet finder, at adgangen til at sende sms-påmindelser om tilsigelse til afsoning m.v. kan

være et godt værktøj til at medvirke til at nedbringe antallet af udeblivelser fra afsoning. Direktoratet foreslår i øvrigt, at det fremgår mere klart, hvad der må skrives i sms-beskeden.

Datatilsynet anbefaler, at Justitsministeriet medtager Datatilsynets retningslinjer om persondatalovens sikkerhedskrav i de almindelige bemærkninger. Herudover bemærker Datatilsynet navnlig, at det er tilsynets vurdering, at der kan indgå oplysninger om strafbare forhold, som er omfattet af persondatalovens § 8, i en påmindelse på sms om tilsigelse til afsoning eller møde mv. hos kriminalforsorgen. Datatilsynet bemærker endvidere, at det ikke står tilsynet klart, om der med den foreslåede § 89 b i lov om fuldbyrdelse af straf m.v. er tilsigtet en fravigelse af persondatalovens § 5, stk. 4, og § 41, stk. 3.

Den foreslåede bestemmelse i straffuldbyrdelseslovens § 89 b indebærer, at kriminalforsorgen får mulighed for at anvende digital kommunikation, bl.a. sms-beskeder, uden samtykke fra borgeren til at påminde om tilsigelse til afsoning eller møde mv. hos kriminalforsorgen.

Det forudsættes med forslaget, at beskeden alene indeholder de oplysninger om tid og sted, som sætter den indkaldte i stand til at give møde i overensstemmelse med tilsigelsen.

Med forslaget er der ikke tilsigtet en fravigelse af persondatalovens regler.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, pkt. 2.7.3.

2.2.7. Kriminalforsorgens adgang til indkomstregisteret

FTF bemærker, at forslaget lægger op til en udvidelse af straffuldbyrdelseslovens § 110 a ved at give kriminalforsorgsområdet adgang til indkomstregisteret i tilfælde, hvor dette er relevant. For at undgå risici for yderligere kriminalitet som følger heraf, foreslår FTF, at lovgiver undersøger virkningerne af at indføre en sådan bestemmelse.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har fremsat en række bemærkninger vedrørende forslaget om adgang til indkomstregisteret. Direktoratet bemærker navnlig, at såfremt der foretages underretning af kommunen eller anden relevant myndighed allerede i forbindelse med afsendelse af indkaldelsen til afsoning, vil der være risiko for, at udbetaling af en ydelse stoppes uden grund. Direktoratet for Kriminalforsorgen finder på den bag-

grund, at det vil være mere hensigtsmæssigt, at der i relevante tilfælde alene skal foretages opslag i indkomstregisteret på indsættelsestidspunktet samt i de tilfælde, hvor den dømte udebliver fra afsoning. Direktoratet for Kriminalforsorgen bemærker herudover, at det bør være mere klart, i hvilke situationer kriminalforsorgen efter forslaget kan foretage opslag i indkomstregisteret.

Datatilsynet bemærker, at tilsynet er bekendt med, at der i indkomstregisteret – udover almindelige, ikke-følsomme oplysninger omfattet af persondatalovens § 6 – også behandles følsomme oplysninger omfattet af persondatalovens §§ 7 og 8. Datatilsynet henstiller i den forbindelse, at de almindelige bemærkninger præciseres i overensstemmelse hermed, herunder beskriver, med hvilken hjemmel i persondatalovens §§ 7 og 8 oplysningerne kan behandles til det angivne formål.

Kriminalforsorgen er i medfør af en række love forpligtiget til at underrette kommune eller anden offentlig myndighed om indsættelse til strafafsoning med henblik på, at der foretages en vurdering af, om de sociale ydelser skal indstilles, hvis den pågældende ikke er berettiget hertil under afsoningen. Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, pkt. 2.8.3.

Forslaget indebærer, at kriminalforsorgsområdet kan få terminaladgang til de nødvendige oplysninger i indkomstregisteret med henblik på underretning af kommune eller anden relevant myndighed om indkaldelse til afsoning m.v.

Forslaget skal således give kriminalforsorgen bedre mulighed for at undersøge, om dømte, som skal afsones i kriminalforsorgens institutioner, modtager sociale ydelser med henblik på at kunne underrette kommune eller anden relevant myndighed i de tilfælde, hvor den dømte modtager ydelser, som eventuelt skal indstilles under afsoningen. Kriminalforsorgen vil endvidere kunne anvende indkomstregisteret til at tilvejebringe oplysninger om indkomstgrundlag i de tilfælde, hvor dømte udebliver efter tilsigelse til afsoning med henblik på at opfylde sin underretningspligt efter gældende regler.

Det forudsættes med forslaget, at kriminalforsorgsområdet i relevante tilfælde underretter kommune eller anden relevant myndighed allerede i forbindelse med indkaldelse til afsoning, således at kommune eller anden relevant myndighed gøres bekendt med, hvornår den dømte skal møde til af-

soning og derved kan indstille udbetalingen i den periode, hvor den indsatte ikke er berettiget til ydelserne. Justitsministeriet har præciseret dette i de almindelige bemærkninger. Forslaget berører ikke spørgsmålet om, hvorvidt udbetaling af sociale ydelser skal indstilles ved indsættelse til afsoning eller udeblivelse herfra.

Det forudsættes endvidere, at kriminalforsorgsområdet underretter den relevante myndighed i de tilfælde, hvor der sker ændringer, som kan have betydning for udbetaling af sociale ydelser, herunder eventuel fremrykning eller udskydelse af afsoningstidspunktet.

Det er Justitsministeriets vurdering, at det er både sagligt og nødvendigt for kriminalforsorgen at få adgang til de relevante oplysninger i indkomstregisteret til brug for udførelsen af kriminalforsorgens ovennævnte opgaver, og at adgangen til og indsamlingen af nødvendige oplysninger fra registeret bl.a. på den baggrund kan ske inden for persondatalovens rammer. Direktoratet for Kriminalforsorgen og kriminalforsorgsområdet kan derfor alene anvende adgangen til indkomstregisteret i tilfælde, hvor dette er relevant. Der skal således foretages en konkret vurdering ud fra de foreliggende oplysninger i kriminalforsorgens sag af, om der er grundlag for at foretage opslag i indkomstregisteret. Det vil f.eks. ikke være tilfældet, hvor der foreligger oplysninger om, at den dømte er selvforsørgende.

Kriminalforsorgens indhentning af oplysninger fra indkomstregisteret vil i praksis fortrinsvis være oplysninger af ikke-følsom karakter omfattet af persondatalovens § 6, stk. 1. Med forslaget tilsigtes det imidlertid ikke at udelukke indhentning af relevante følsomme oplysninger fra registeret i overensstemmelse med persondatalovens § 7 og § 8, f.eks. indhentning af oplysninger, som afslører, at den pågældende modtager førtidspension. Dette er nu præciseret i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, pkt. 2.8.3.

2.2.8. Bødestraf for udeblivelse fra afsoning

Landsforeningen af Forsvarsadvokater bemærker, at der som anført i lovforslaget allerede efter nugældende regler er forskellige konsekvenser af at udeblive fra afsoning, og Landsforeningen af Forsvarsadvokater mener derfor, at en stramning af reglerne med mulighed for at idømme bødestraf er unødvendig. Foreningen bemærker i den forbindelse, at der ofte er tale om personer, som i forvejen er meget ringe stillet økonomisk, og at ef-

fekten af at indføre bødestraf må antages at blive meget begrænset, da udeblivelser ikke sjældent skyldes, at personerne ikke får tjekket e-boks. Landsforeningen af Forsvarsadvokater bemærker endelig, at kompetencen til at udstede bødeforlæg af retssikkerhedsmæssige grunde bør lægges hos politiet.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har fremsat en række bemærkninger vedrørende forslaget om bødestraf for udeblivelse fra afsoning. Direktoratet bemærker bl.a., at man tvivler på, at overtrædelserne af den foreslåede § 110 b, stk. 1, er ”klare og umiddelbart konstaterbare”, således at sagens afgørelse som udgangspunkt ikke beror på skønsmæssige elementer af betydning, og at sagerne er ”ensartede, ukomplicerede og uden bevismæssige tvivlsspørgsmål”. Herudover bemærkes det, at det formentlig vil være hensigtsmæssigt, at der i lovbemærkningerne gøres op med spørgsmålet om, hvorvidt det forhold, at kriminalforsorgen som straffuldbyrdende myndighed træffer afgørelse om administrative reaktioner i forhold til udeblevne, der nægter sig skyldige i udeblivelsen, inden det enslydende strafferetlige spørgsmål er afgjort ved domstolene, kommer i karambolage med uskyldsfornodningen i EMRK artikel 6, stk. 2. Direktoratet for Kriminalforsorgen er i øvrigt i tvivl om, hvorvidt forslaget om modregning af en eventuel bøde i de indsattes ydelser under afsoningen er til hinder for, at der i den enkelte sag fastsættes en afdragsordning.

Advokatrådet finder ikke, at en modregningsadgang er den rigtige vej frem, da de indsatte i dag alene har mulighed for at optjene meget begrænsede ydelser under afsoning, hvorfor det kan befrygtes, at en adgang til at modregne bøder i disse beløb kan få ikke ubetydelige følger for de indsatte – og i værste fald modvirke formålene med afsoningen.

Den foreslåede bestemmelse i § 110 b, stk. 1, indebærer, at det bliver strafbart ikke at møde op til afsoning uden lovlige grund på det tidspunkt, hvor den pågældende er tilsagt.

Myndighederne har allerede i dag en række reaktionsmuligheder over for dømte, som udebliver fra afsoning. Den høje udeblivelsesprocent viser imidlertid, at reaktionsmulighederne i dag ikke er tilstrækkelige, og det foreslås derfor at kriminalisere og indføre bødestraf for udeblivelse fra afsoning uden lovligt forfald. Forslaget skal medvirke til at sikre, at flere dømte møder til afsoning.

Den foreslåede ordning rejser efter Justitsministeriets opfattelse ikke spørgsmål i forhold til artikel 6 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Det foreslås endvidere, at kriminalforsorgsområdet i sager om udeblivelse efter tilsigelse til afsoning uden lovlig grund i et bødeforelæg kan tilkende-give, at sagen afgøres uden retssag, hvis den, der er udeblevet, erklærer sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til at betale bøden.

For så vidt angår kompetencen til at udstede bødeforelæg bemærkes det, at Justitsministeriet finder, at kompetencen mest nærliggende bør ligge hos kriminalforsorgen, da udeblivelse fra afsoning i givet fald konstateres af kriminalforsorgen. Justitsministeriet finder det ikke retssikkerhedsmæssigt betænkeligt, at kriminalforsorgsområdet gives mulighed for at udstede administrative bødeforelæg, da det er Justitsministeriets vurdering, at over-trædelser af den foreslåede bestemmelse i § 110 b, stk. 1, generelt er klare og umiddelbart konstaterbare, således at sagens afgørelse som udgangs-punkt ikke beror på skønmæssige elementer af betydning. Det vil således som udgangspunkt let kunne konstateres, hvorvidt den pågældende har indfundet sig rettidigt på det relevante afsoningssted, ligesom det normalt ikke vil give anledning til væsentlig tvivl, hvorvidt udeblivelsen skyldes lovligt forfald. Det bemærkes desuden, at det herudover er en betingelse, at den pågældende erklærer sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig indforstået med, at sagen afgøres administrativt med betaling af bøden.

Forslaget indebærer yderligere, at bøde for udeblivelse fra afsoning kan modregnes i den indsattes vederlag for beskæftigelse efter straffuldbyrdel-seslovens § 42, stk. 1, i de tilfælde, hvor pågældende ikke betaler bøden.

Som det fremgår af lovforslagets almindelige bemærkninger, kan modreg-ning anvendes i tilfælde, hvor den dømte enten ikke har vilje eller evne til at betale en vedtaget eller idømt bøde. Modregning kan ske i den indsattes vederlag for beskæftigelse. Den indsatte skal dog mindst have udbetalt et beløb til dækning af personlige fornødenheder. Justitsministeren kan fast-sætte nærmere regler om udbetaling af beløb til dækning af personlige for-nødenheder, jf. den foreslåede bestemmelse i § 110 b, stk. 6.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, pkt. 2.9.3.

2.2.9. Skærpet erstatningsansvar for anstiftere og ledere af farlige op-løb

Advokatrådet bemærker, at forslaget om skærpet erstatningsansvar for anstiftere og ledere af opløb udgør en væsentlig ændring af dansk rets almindelige erstatningsretlige principper. Advokatrådet finder, at der er tale om en indførelse af objektivet ansvar med en uklar rækkevidde. Advokatrådet anfører i den forbindelse, at det både teoretisk og praktisk synes vanskeligt at udlede, hvem der er anstiftere og ledere af et opløb og dermed objektivet ansvarlige for skader, der forvoldes af andre, der deltager i opløbet. Advokatrådet henviser endvidere til, at det objektive ansvar gælder, selv om de pågældende skadevoldere ikke er identificeret, og det således ikke er muligt at få fastslået, hvem skadevolderen f.eks. har anset som ”leder”, eller om skadevolderen eventuelt har handlet på egen hånd. Advokatrådet finder på den baggrund rækkevidden af den foreslåede bestemmelse retssikkerhedsmæssig betænkelig og opfordrer til, at denne del af forslaget genovervejes.

Landsforeningen af Forsvarsadvokater bemærker, at det ikke forekommer helt logisk at indsætte regler om skærpet erstatningsansvar for ledere og anstiftere af opløb sammen med lov om hæftelse for børns erstatningsansvar. Landsforeningen bemærker endvidere, at en skærpelse af erstatningsansvaret, hvor ansvaret er objektivet i den forstand, at det udløses, uanset om tingsskade er forvoldt forsætligt, uagtsomt eller hændeligt af opløbets deltagere, og uanset om det er muligt at identificere den eller de personer, der har forvoldt skaden, er betænkeligt. Landsforeningen finder, at det foreslåede regelsæt og behovet herfor bør analyseres nærmere, før end et lovforslag fremsættes.

Institut for Menneskerettigheder er enig med Justitsministeriet i, at ufredelige forsamlinger/opløb ikke nyder beskyttelse under grundlovens § 79 og EMRK artikel 11. Instituttet bemærker endvidere, at den foreslåede ordning om skærpelse af erstatningsansvaret alene påhviler personer, der anstifter eller leder et opløb med forsæt om at øve eller true med vold på personer eller gods under eller i forbindelse med opløb, og at dansk erstatningsrets almindelige betingelser for at ifalde erstatningsansvar, herunder krav om årsagssammenhæng og adækvans, fortsat vil finde anvendelse. Herudover noterer instituttet sig, at skader, der er forvoldt under fredelige forsamlinger, ikke er omfattet af lovforslaget, og at arrangører mv. af fredelige forsamlinger, der hverken anstifter eller leder et opløb, ifølge lovforslaget ikke gøres erstatningsansvarlige i de situationer, hvor en fredelig forsamling efterfølgende udvikler sig til et opløb. Instituttet har på den baggrund ingen bemærkninger til denne del af lovforslaget.

Den Danske Dommerforening, Københavns Byret og Vestre Landsret bemærker, at udkastet til forslag til ændringer i lov om børns erstatningsansvar, hvorefter personer, der anstifter eller leder et farligt opløb, gøres objektivt ansvarlige for tingskade, uanset om denne er forvoldt forsætligt, uagtsomt eller hændeligt, er en nyskabelse.

Med lovforslagets § 3 foreslås det at indføre et skærpet erstatningsansvar for personer, der anstifter eller leder opløb, som er fremkaldt med det forsæt at øve eller true med vold på person eller gods.

Denne del af forslaget har navnlig et kriminalpræventivt sigte og skal sikre et effektivt incitament til at forhindre eller begrænse hærværk mv. under og i forbindelse med opløb. Som følge heraf er det skærpede erstatningsansvar rettet mod de personer – anstiftere og ledere – der som hovedansvarlige for, at opløb finder sted, har indflydelse på, hvordan opløbet forløber, og som dermed har en reel mulighed for at forhindre skadevoldende handlinger foretaget under opløbet.

Med lovforslaget bliver anstiftere og ledere erstatningsansvarlige for de menige deltageres skadevoldende handlinger under farlige opløb, ligesom de i dag kan straffes for visse lovovertrædelser, herunder bl.a. vold og hærværk, som begås af andre deltagere under farlige opløb, jf. straffelovens § 133, stk. 3. Begreberne "anstifter" og "leder" kendes således allerede fra straffelovens § 133.

Som anført i bemærkningerne til lovforslagets § 3, nr. 2, vil det ved vurderingen af, om en person har anstiftet eller ledet et opløb, være afgørende, om den pågældende ved sine handlinger eller undladelser har fremkaldt eller medvirket til at fremkalde opløbet, eller – f.eks. ved at opfordre eller tilskynde til hærværk – udøvet indflydelse på eller påvirket opløbets forløb.

Med lovforslaget foreslås det at gøre anstiftere og lederes erstatningsansvar objektivt i den forstand, at det udløses for tingskade, som forvoldes af deltagere i opløbet, uanset om skaden forvoldes forsætligt, uagtsomt eller hændeligt, og uanset om det er muligt at identificere den eller de personer, der har forvoldt skade.

Da erstatningsansvaret er objektivt, er det som udgangspunkt ikke afgørende, hvordan den skadevoldende deltager i opløbet har opfattet situatio-

nen og anstifteren eller lederens rolle, herunder om deltageren har handlet på egen hånd.

Det bemærkes dog i den forbindelse, at lovforslaget alene vedrører ansvarsgrundlaget for anstiftere og ledere. De øvrige betingelser for at ifalde erstatningsansvar, som følger af de almindelige erstatningsretlige principper, herunder kravet om årsagssammenhæng og adækvans, skal således også være opfyldt.

For så vidt angår placeringen af reglerne om skærpet erstatningsansvar for anstiftere og ledere af farlige opløb, bemærkes det, at Justitsministeriet har overvejet, i hvilken lov reglerne bør placeres. Som anført i pkt. 2.10.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger har Justitsministeriet fundet det mest hensigtsmæssigt at placere reglerne i lov nr. 363 af 13. maj 2009 om hæftelse for børns erstatningsansvar, der i forvejen indeholder regler om et skærpet erstatningsansvar for andre personers skadegørende handlinger eller undladelser. Som konsekvens heraf foreslås det samtidig, at lovens titel ændres til ”Lov om hæftelse for børns erstatningsansvar og om skærpet erstatningsansvar for anstiftere og ledere af opløb”.

2.2.10. Mulighed for at kommuner kan yde økonomiske tilskud til privates tv-overvågning

Offerrådgivningen kan tiltræde forslaget.

KL tager forslaget til efterretning og noterer sig, at der er tale om en mulighed for at yde sådant tilskud, men ikke nogen pligt.

2.3. Lovforslaget i forhold til lovudkastet

I forhold til lovudkastet indeholder lovforslaget følgende indholdsmæssige ændringer:

- I den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 119 a (lovforslagets § 1, nr. 6), er ”genere” ændret til ”chikanere”.
- I den foreslåede bestemmelse i straffuldbyrdelseslovens § 110 a (§ 2, nr. 3) er det tilføjet, at Direktoratet for Kriminalforsorgen og kriminalforsorgsområdet kan få terminaladgang til de nødvendige oplysninger i indkomstregisteret til brug for fuldbyrdelse af straf ”og med henblik på underretning af kommune eller anden relevant myndighed om indkaldelse til afsoning m.v.”

Herudover er der foretaget en række præciseringer af lovforslagets bemærkninger i forhold til det udkast til lovforslag, som blev sendt i høring. Der er herudover foretaget visse ændringer af lovteknisk og korrekturmæssig karakter.